

SP7MP MTO2/01

Závěrečný projekt

Pavla Pilátová

KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

Téma: Postoje intaktní společnosti k lidem se zdravotním postižením

Problém: Postoje veřejnosti k lidem s různým druhem postižení

Otázka: Jak jsou přijímáni lidé s různým druhem postižení jednotlivými věkovými generacemi?

Úvod

Tato práce se nazývá Postoje intaktní společnosti k lidem se zdravotním postižením. Jak vyplývá z názvu, výzkum je zaměřen na zjištění toho, jak veřejnost akceptuje osoby s jednotlivým typem postižení. Zároveň se také snaží zjistit, jak jsou lidé se zdravotním postižením přijímány jednotlivými věkovými generacemi. Zda se postoje různých věkových generací nějak výrazně liší. Výsledky tohoto výzkumu by měly být přínosné zejména v oblasti integrace lidí se zdravotním postižením do společnosti. Když zjistíme, který typ postižení je intaktní populací přijímán nejhůře, můžeme se na tuto oblast zaměřit a pokusit se udělat vše, abychom to změnili.

Cíle výzkumu

Cílem této práce je zjistit, jaký je postoj veřejnosti k lidem se zdravotním postižením. Konkrétněji se snaží zjistit, zda existují nějaké rozdíly v přijímání lidí se zdravotním postižením mezi jednotlivými věkovými skupinami. Dalším cílem je zjistit, které z postižení je intaktní

společností přijímáno nejhůře a naopak, které nejlépe. V neposlední řadě se výzkum zaměřuje i na zjištění informovanosti lidí ohledně problematiky zdravotního postižení.

Hlavní výzkumná otázka:

Jak jsou přijímáni lidé s různým druhem postižení jednotlivými věkovými generacemi?

Vedlejší výzkumné otázky:

1. Jaký je celkový postoj veřejnosti k lidem se zdravotním postižením?
2. Který druh postižení je intaktní společností přijímán nejhůře?
3. Který druh postižení je intaktní společností přijímán nejlépe?
4. Jaká je informovanost společnosti ohledně problematiky zdravotního postižení?

Výzkumná strategie

Pro tento výzkum byla zvolena kvantitativní výzkumná strategie. Kvantitativní výzkum je založen na ověřování hypotéz a k jeho přednostem patří přehlednost a stručnost výsledku. Ke sběru dat se používají standardizované metody, kdy nejpoužívanější je dotazníková metoda. Hlavní předností této metody je získání velkého počtu respondentů za krátkou časovou jednotku, což je jeden z důvodů, proč byl zvolen tento typ výzkumu.

Hypotézy:

1. Mladší generace lidí přijímají osoby se zdravotním postižením lépe než starší generace.
2. Osoby s mentálním postižením jsou intaktní společností přijímány hůře, než osoby s jiným typem zdravotního postižení.

3. Mladší generace lidí jsou o problematice zdravotního postižení lépe informováni než starší generace.

Konceptualizace:

1. Proměnné:

- věk
 - mladší generace: od období dospívání do období středního věku (14 – 60 let)
 - starší generace: období stárnutí a starého věku (60 – 75 let)
- postoj ke zdravotnímu postižení
 - postoj: je hodnotící vztah zaujímaný jednotlivcem vůči okolnímu světu, jiným subjektem i k sobě samotnému, který zahrnuje i tendenci chovat se nebo reagovat relativně stabilním způsobem. Postoj je získáván jednotlivcem na základě spontánního učení v rodině a v jiných sociálních prostředích.
 - Zdravotní postižení: Stav trvalého a závažného snížení funkční schopnosti v důsledku nemoci, úrazu nebo vrozené vady.

2. Proměnné:

- typ zdravotního postižení
 - mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování
- postoj intaktní společnosti
 - postoj: viz. výše
 - intaktní společnost: intaktní = nedotčený - lidé bez zdravotního postižení

3. Proměnné:
 - věk – viz. výše
 - informovanost o zdravotním postižení
 - informovanost = mít vědomosti
 - zdravotní postižení: viz. výše

Operacionalizace

1. indikátor:
 - ne/souhlas s integrací, chráněným bydlením, zaměstnáváním těchto osob, domovy pro osoby se ZP
2. indikátor:
 - otázka – ke komu by si v autobuse přisedli a ke komu ne, koho by si ne/vybrali za svého souseda
3. indikátor:
 - otázka – zda znají některé neziskové organizace pomáhající lidem s ZP a vědí, komu a jak jim pomáhají, zda se setkali s pojmem integrace, inkluze a vědí, co znamenají

Metoda sběru dat

Jako technika sběru dat v tomto výzkumu byl zvolen dotazník. Výzkumnou populaci tvoří lidé ve věku od 14 do 90 let z oblasti Tišnovska. Zkoumaný vzorek by měl zahrnovat 90 respondentů a to 30 respondentů ve věku 14 -16, 30 respondentů ve věku 25 - 40, 30 respondentů ve věku 60 – 75. Ve výzkumu bude použit dotazník vlastní konstrukce a v tištěné podobě. Respondenti budou vybíráni na základě jejich věku, tak aby byly získány stejné počty respondentů v jednotlivých věkových skupinách. Respondenti budou kontaktováni slovně pomocí příbuzných, přátel a známých a to z důvodu zajištění co nejvyšší návratnosti vyplněných dotazníků.

DOTAZNÍK

Vážení respondenti,

Jsem studentkou Speciální pedagogiky pro učitele na Masarykově univerzitě v Brně. Prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé diplomové práce. Dotazník je zcela anonymní, nikdo se nedozví, kdo jak odpovídal. Neexistují zde žádné správné a špatné odpovědi, jde pouze o Váš názor, proto prosím, odpovídejte pravdivě.

Mnohokrát Vám děkuji za vyplnění dotazníku

Bc. Pavla Pilátová

1. Pohlaví:

- a) Žena
- b) Muž

2. Věk:

3. Znáte osobně někoho se zdravotním postižením?

- a) Ano
- b) Ne

4. Pokud znáte člověka se zdravotním postižením, o jaké postižení se jedná:

- a) Mentální postižení
- b) Tělesné postižení
- c) Zrakové postižení
- d) Sluchové postižení
- e) Autismus
- f) Kombinované postižení
- g) Osoba s poruchou řeči

- h) Osoba s poruchou učení
- i) Osoba s poruchou chování
- j) nevím

5. Pokud znáte člověka se zdravotním postižením, jaký k němu máte vztah?

.....
.....
.....

6. Jak často potkáváte osoby se zdravotním postižením?

- a) Každý den
- b) 1 krát týdně
- c) 1 za 14 dní
- d) 1 za měsíc
- e) 1 za půl roku
- f) 1 za rok
- g) Ještě jsem nikoho nepotkal
- h) Jiné:.....

7. Jaký máte pocit, když vidíte člověka s těžkým zdravotním postižením?

- a) Soucit
- b) Strach
- c) Bezmoc
- d) Lhostejnost
- e) Odpor

- f) Nikdy jsem člověka s postižením nepotkal
- g) Jiný pocit:.....

8. Představte si, že jedete autobusem a máte si přisednout k člověku s postižením

(můžete zatrhnout libovolný počet odpovědí)

Ke komu by Vám nevadilo si přisednout?

- a) Osoba s mentálním postižením
- b) Osoba s tělesným postižením
- c) Osoba se zrakovým postižením
- d) Osoba se sluchovým postižením
- e) Osoba s Autismem
- f) Osoba s kombinovaným postižením
- g) Osoba s poruchou řeči
- h) Osoba s poruchou učení
- i) Osoba s poruchou chování

Pokud chcete, můžete zdůvodnit:

.....
.....
.....

9. Představte si, že jedete autobusem a máte si přisednout k člověku s postižením

(můžete zatrhnout libovolný počet odpovědí)

Ke komu by Vám bylo nepříjemné si přisednout?

- a) Osoba s mentálním postižením
- b) Osoba s tělesným postižením

- c) Osoba se zrakovým postižením
- d) Osoba se sluchovým postižením
- e) Osoba s Autismem
- f) Osoba s kombinovaným postižením
- g) Osoba s poruchou řeči
- h) Osoba s poruchou učení
- i) Osoba s poruchou chování
- j) K nikomu mi to není nepříjemné

Pokud chcete, můžete zdůvodnit:

.....

.....

.....

10. O kterém typu postižení se podle Vás nejvíce mluví? (televize, rádio, internet, tisk) - můžete zatrhnout libovolný počet odpovědí

- a) Mentální postižení
- b) Tělesné postižení
- c) Zrakové postižení
- d) Sluchové postižení
- e) Autismus
- f) Kombinované postižení
- g) Poruchy řeči
- h) Poruchy učení
- i) Poruchy chování
- j) Žádné
- k) Nevím

Možné problémy při výzkumu

Mezi praktické problémy při realizaci tohoto výzkumu lze zařadit shánění respondentů dle příslušné věkové skupiny. Je potřeba sehnat stejné počty respondentů příslušných věkových skupin, kvůli přehlednosti výsledků. Tento problém se budu snažit vyřešit právě kontaktováním příbuzných, známých a přátel. Mezi etický problém lze zařadit skutečnost, že ne každý může vyplnit dotazník pravdivě. Ne každý dokáže přiznat, že mu vadí blízkost člověka s postižením, že se vyhýbá kontaktu s ním nebo, že z něj má strach. Aby respondenti odpovídali zcela pravdivě asi sto procentně zajistit nemohu, ale mohu tomu napomoci alespoň tím, že v dotazníku bude jasně uvedeno, že veškerá data jsou anonymní a nikdo se nedozví, jak kdo odpovídal.

Seznam literatury:

1. BARTOŇOVÁ, M.; BAZALOVÁ, B.; PIPEKOVÁ, J. Psychopedie. 2. vyd. Brno : Paido, 2007. 150 s. ISBN 978-80-7315-161-4.
2. BYTEŠNÍKOVÁ, I.; HORÁKOVÁ, R.; KLENKOVÁ, J. Logopedie & surdopedie. 1. vyd. Brno : Paido, 2007. 118 s. ISBN 978-80-7315-136-2.
3. KLENKOVÁ, J. Logopedie. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 228 s. ISBN 80-247-1110-9.
4. LUDÍKOVÁ, L. a kol. Kombinované vady. 1. vyd. Olomouc : UP, 2005. 140 s. ISBN 80-244-1154-7.
5. MACHOVÁ, Jitka. Biologie člověka pro učitele. Vyd. 1. V Praze : Karolinum, 2002. 269 s. ISBN 8071848670.
6. MONATOVÁ, L. Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska. 2. vyd. Brno: Paido, 1998, 85 s. ISBN 80-85931-60-5.
7. NOVÁKOVÁ, Z. Oftalmopedie in PIPEKOVÁ, J. Kapitoly ze speciální pedagogiky. 2. vyd. Brno : Paido, 2006. 404 s. ISBN 80-7315-120-0.

8. OPATŘILOVÁ, D.; ZÁMEČNÍKOVÁ D. Somatopedie. 1. vyd. Brno : Paido, 2007, 123 s. ISBN 978-80-7315-137-9.
9. VALENTA, M.; MÜLLER, O. Psychopedie. 3. vyd. Praha : Parta, 2007. 386 s. ISBN 978-80-7320-099-2.
10. VÍTKOVÁ, M. Integrativní speciální pedagogika. 2. vyd. Brno : Paido, 2004. 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
11. VOJTOVÁ, V. Kapitoly ze základů etopedie in PIPEKOVÁ, J. Kapitoly ze speciální pedagogiky. 2. vyd. Brno : Paido, 2006. 404 s. ISBN 80-7315-120-0.
12. ZELINKOVÁ, O. Poruchy učení. 10. vyd. Praha : Portál, 2003. 264 s. ISBN 80-7178-800-7.

Projekt se mi líbí, je jasný, logický, stručný, přehledný. Určitě zapracujte na úvodu, upřesněte konceptualizaci a operacionalizaci (nemůžete najít lepší indikátory pro postoj k postiženým?), a hlavně pracujte na dotazníku, ten má velké slabiny, proveďte předvýzkum, dejte jasnější instrukce k otázkám. Problémem vašeho výzkumu je reprezentativita (budete-li dělat jen výběr vzorku prostřednictvím známých atd.). Měla byste toto minimálně okomentovat jako omezení vašeho výzkumu, mohla byste také usilovat o pestrost vašeho vzorku z hlediska vzdělání, místa bydliště, pohlaví atd, nejen věku. Určitě by se dalo udělat kvótní výběr pro Tišnovsko – jistě jsou údaje o počtu a charakteristikách lidí žijících na Tišnovsku (třeba aspoň z hlediska vzdělání, atd.), mohla byste si stanovit kvóty a dosáhnout vzorku reprezentativního pro tuto oblast.